

ljen, da je pri tatvini sodeloval. Tatvine se je udeleževal tudi Lukačev vajenec. Žito so v večjih ali manjših količinah prodajali raznim ljudem. Svojo krivdo so že deloma priznali. Za tatvinsko dejanje se bodo morali zagovarjati pred sodiščem.

Vlom v Podsredi pojasnen. Zadnje smo poročali o vlomu, v stanovanju Moškona Marije v Vojškem. Orožnikoma iz Senovega, naredniku g. Josipu Hrovatiču in kaplaru g. Bjegoviču Iso, se je še isti dan posrečilo izslediti vlomilca Pečnika Pavla, rojenega leta 1921 v Zagrebu in pristojnega v občino Podsreda. Pečnik ima na vesti tudi razne druge vlomne tatvine in rope, pri katerih je imel dobro izurjene pomočnike. Tolpa je imela zelo obširen delokrog. Orožniki iz Brezic so se že dolgo časa trudili, da izsledijo Pečnika, ki se je znal vedno spretno izmuzniti vsem nastavljenim pastem. Pečnik je nekatere vlomne hladnokrvno in odkrito priznal. Priznal je, da je vlomil v Silovcu pri Leopoldu Balas, viničarju, in mu ukradel nove hlače in 360 din. Petan Mariji iz Sromelj je odnesel 2 kg masti in 150 din vreden površnik; sodeloval je tudi pri vlomu v trgovino Franca Suša v Sromljah, kjer so vlomilci odnesli za šest tisoč dinarjev blaga. Orožnikom se je posrečilo najti precej ukradenega blaga in okrog 1500 din gotovine. Vlomilca kakor tudi njegovega tovariša so aretirali v poslopju gostilne Ivana Bogoviča v Brezicah, ukradeno blago pa so našli v Bogovičevi zidnici v Sromljah. Ljudstvo si je globoko ožaložilo, ko je zvedelo o aretaciji. Vsa čast orožništvu, ki je bilo noč in dan na delu in v najslabšem vremenu zasledovalo in izsledilo vlomilce.

Huda telesna poškodba. V Rečici pri Laškem je prošla žena rudarja Martina Brečka 31 letnega posestnikovega sina Konrada Kozovince iz Rečice, da bi šel po njenega moža. Ko sta se vrnila oba do Brečka, je ta napadel v jezi z nožem Kozovince. Dvakrat ga je zabodel v hrbet in ga je še pobil s topim predmetom do nezavesti. Kozovince so odpeljali s hudimi poškodbami v bolnišnico, Brečka pa so orožniki zaprli.

Zalosten obračun. 20 letni Ivan Jurglič iz Gornjih Jesenic pri St. Rupertu na Dolenjskem je bil zaposlen v Benkovi tovarni mesnih izdelkov v M. Soboti kot mesarski pomočnik. Pri kosilu 26. oktobra se je sporekel s svojim tovarišem Blažem Bertetičem, doma iz Drobčevca v križevskem okraju na Hrvaškem. Med prepričoma sta razbila krožnik in 200 din vredno ogledalo. Bertetiču je bila služba z istim dnem odpovedana in pri izplačilu mu je blagajničarka za ogledalo odtegnila 100 din. Poklican je bil v pisarno tudi Jurglič, da se poravnata in da plača ostalo polovico škode. V pisarni sta se mirno poravnala in odšla, na dvorišču sta se pa ustavila in ponovno začela prepir. Jurglič je Bertetiča najprej pahnil od sebe, ta se je pa pognal proti njemu in ga zabodel z mesarskim nožem naravnost v srce. Smrtno ranjeni Jurglič je še napravil 35 korakov, nakar se je zgrudil ter med prevozom v bolnišnico umrl. Bertetič je po dejanju pobežnil, vendar so ga orožniki že prišli. Izpovedal je, da je imel z Jurgličem sovraštvo zaradi nekega dekleta.

Skrbite, da ne bo hiše v vaši vasi, katere ne bi imela »Slovenskega gospodarja«!

trebno za pot na Oblačno goro. Noč je še prebila v gostilni.

Za Garnetta je to bila po dolgih letih prva noč, ko ni mogel spati. Tuhtal je in tuhtal, delal načrte drugega za drugim. Z nobenim ni bil zadovoljen, ker se je vsak končal z ugotovitvijo, da je pot za Marijo smrtno nevarna. Nazadnje je sklenil, da bo sam spremljal pogumno deklico, četudi bo medtem gostilna šla na nič. Toda naslednjega jutra se je vse prevrnilo: Marija je odločno odklonila njegovo spremstvo. Točno ob štirih je odrinila s tremi mežji. Gostilničar jo je prosil, naj vsaj puško vzame s seboj. Marija jo je odklonila, češ da ima samokres, ki ji bo zadostoval. Garnett je molče zrl za njo, dokler ni izginila za ovinkom...

Marija si je delala manj skrbi kakor Garnett in Erik. Garnettova slika je že izginila izpred njenih oči. Pač pa jo je Erikova trdovratno spremljala. Marija je nejevoljno ugotovila, da se njene misli nenehoma vračajo k Eriku. Kot gostilniškega pretepača in ženskarja si ga je predstavljala in si z zagrenjenostjo dopovedovala, da je najbrž spet v kaki ženski družbi. Od časa do časa pa se je v njenem srcu vzbudil dvom in se je med obsodbo vsiljevalo vprašanje, ali je Erik res tak, kakor so ji ga naslikali. Priznati si je morala, da je o njem največ pripovedoval Roger, ki je Erikov nasprotnik, in je gotovo pretiral. Od drugih je le kaj malega slišala. A kdo ve, če posredno tudi to ni izviralo od Aspleta? Bodi

»Slov. gospodar« opozarjal kmalu po prevratu na olje iz tobaka

(Prebivalci na Ptujskem polju so nekaj let po prevratu že pridobivali okusno olje iz tobaknega semena)

Poročilo »Slovenca« o pridobivanju olja iz tobaka

»Slovenec« z dne 30. oktobra je objavil na 9. strani naslednji članček pod zaglavjem »Olje iz tobaka«:

»Bolgarija in naša država, zemlji tobaka, poskušata pridobiti z novim načinom pridobivanja olje iz tobaka. Vsi so vedeli, da vsebuje tobakno seme olje, nikomur pa še doslej ni padlo v glavo, da bi začel stiskati iz tobaknega semena olje. Ko so radi nastalega položaja začeli v Bolgariji premišljevat, kako bi se dala še najti kakšna nova možnost za pridobivanje rastlinskega olja, so se ustavili pri tobaku. Zdrobili so na drobno tobakno seme in ga stiskali. Prvi začetki so bili kaj preprosti. Dobili so 30% olja. Tobakno olje uporabljajo v industrijske svrhe, primerno pa je tudi za izdelovanje margarine. V Bolgariji upajo na žetev, ki bi znašala 200 kg tobaknega semena na hektar. Če posejemo s tobakom 400.000 ha zemlje, bi pridelali na leto 8.000.000 kg tobaknega semena. Ako pridelajo iz tega samo 30% tobaknega olja, bi ga bilo vendar 2.400.000 litrov. Bolgarsko poljedelsko ministrstvo, kmečka gospodarska društva, zadrage in poljedelski strokovnjaki se živo zanimajo za novo tobakno olje. — Bolgarski poskusi so vzbudili zanimanje tudi pri nas v Jugoslaviji. Sedaj tudi pri nas proučujejo razne možnosti, kako bi dobili iz tobaknega semena čim več in čim boljše tobakno olje.«

Prebivalci Ptujškega polja daleč pred Bolgari in južnimi Srbi

Kakor znano, je bilo nekaj let po prevratu dovoljeno prebivalstvu Ptujškega polja, da je začelo po svojih razsežnih in rodovitnih njivah saditi tobak, ki je prav dobro uspeval. Kakor z lukom ali čebulo že od nekada so si bili naši Polanci prav kmalu na jasnem, kaj in kako je treba ravnati s sejanim ali presajenim tobakom, da bo dobro uspel in bo šel v denar. Neverjetno naglo so razumeli naši ljudje naglo proizvodnjo tobaka, ki bi bil donášal nekaterim delom štajerske lep denar, da ni finančno ministrstvo po nekaj letih sajenje tobaka pri nas iz neznanih vzrokov prepovedalo in je ta prepoved še danes v veljavi. Polanska tobakna polja je od prepovedi zavzel zopet blaženi luk in tega bogznaj koliko starega znanca pusti oblast Polancem, da ga sejejo, gojijo in prodajajo okrog po svetu.

kakor koli, Marija je vse bolj čutila, da Erikova slika prav tako vpliva nanjo, kakor je vplivala v začetku povznanstva. Njene misli so se ustavile pri dogodku, ko jo je bil Erik svaril in jo rotil, naj skrivnosti ne razodene Aspletu. Poznejši dogodki so pokazali, da je bilo njegovo svarilo utemeljeno.

In zdaj? Kako zgovorno ji je opisal nevarnosti, ki baje prežijo nanjo. Brezdvomno: pot na Oblačno goro ni lahka. Toda Marija je že tudi druge gore preplezala, tako torej nima vzroka, da bi se bala opisanih nevarnosti. Zaklicala je meglom in jih vzpodbujala k hitrejši hoji.

Pokrajina se je spremenila. Na obeh straneh steze se je razprostiralo peščeno morje: začela se je puščava. Marija je že čutila v obeh bolečine in se je potila od vročine, dasi je bila šele na začetku pota. Tolažila se je s tem, da bo med skalami Oblačne gore bolj prijetno, ker bo zavarovana pred žgočimi sončnimi žarki. Sklenila je, da bo vkljub vsem težavam in naporom poiskala gorskega puščavnika.

Njene misli so se zdaj oklenile skrivnostnega samotarja. On gotovo pozna njeno zgodovino. In več ve o njeni družini kakor kdor koli. Dve sto dolarjev ji je poslal, kar ji je omogočilo to pot. Mož se gotovo zanima za usodo njene družine. Morda je celo v kaki zvezi z njo. Vse bolj se je poglajbala v te in podobne misli.

Marija je bila tako zamišljena, da je šele tedaj opazila jezdeca, ki se je nenadoma prikazal iz gozda, ko

Polanci pa so s tobakom pridobivali tudi obilno tobaknega semena, ki je po velikosti podobno makovemu, je brez posebnega okusa in vsebuje precej olja.

Koj v začetku pridelovanja tobaka na Ptujskem polju se je oglašil v uredništvu »Slov. gospodarja« v Mariboru letos v visoko starosti nad 80 let v Ptujju umrli upokojeni podpolkovnik g. Davorin Žunkovič. Prinesel je steklenico brezbarvnega in brezokusnega olja, o katerem nas je zagotovil, da ga je iztisnil iz tobaknega semena, ki je bilo pridelano na njivah v okolici Ptujja. Olje smo nekateri člani uredništva za rajnim ravnateljem Tiskarne sv. Cirila g. dr. Antonom Jerovškom poskusili na solati in nam je izborna teknilo. Bili smo mnenja, da je podobno makovemu olju in da bi se izplačalo, ako bi naši Polanci ne metali odvišnega tobaknega semena na ogenj, ampak bi ga uporabljali za pridelovanje jedilnega olja.

G. podpolkovnik Žunkovič je napisal za »Slovenskega gospodarja« kratko navodilo, kako se da na povsem enostaven način iztisniti iz tobaknega semena jedilno olje, ki prav nič ne zaostaja za bučnim ali oljčnim.

Kakor hitro so pridelovalci tobaka čitali Žunkovičevo razpravo, jo je marsikateri uresničil. »Slov. gospodar« je prejel nešteto priznanj in zahval, ker je opozoril Polance, da ni na tobačni rastlini žlahtno samo listje, ampak tudi drobno seme.

S prepovedjo sajenja tobaka je padlo v vođo tudi pridelovanje tobaknega olja.

»Slov. gospodar« je prvi opozoril Slovenijo na tobakno olje

Tokratno naše opozorilo na preteklost naj bi bila ugotovitev, da bolgarski poskusi s tobakovim semenom niso nič novega. Pridelovanje okusnega jedilnega olja iz tobaknega semena je razširilo po Ptujskem polju z objavo v »Slov. gospodarju« g. Žunkovič. Odkod pa je zajel g. podpolkovnik zamisel produkcije tobaknega olja, pa uredništvu »Slov. gospodarja« ni sporočil, ker ga v taisti z drugimi važnejšimi dogodki preplavljeni dobi tozadevno ni nikdo izpraševal.

Vsekakor pa si lahko »Slov. gospodar« lasti zaslugo, da je prvi v Sloveniji opozoril deželo, kako se da uporabiti na videz tolikanj neznan tobakno seme za pridelovanje okusnega namiznega olja.

dejal prisotnim, ki so z napetostjo čakali njegove besede: »Čudno je to! Vedno sem mislil, da Afriko in njene skrivnosti temeljito poznam. A kakor vidim, sem se motil. Pravkar sem namreč ugotovil, da so tam tudi sloni, ki imajo umetne zobe!«

Čudna dežela. V notranji Mongoliji leži dežela Tajutov. Ruski raziskovalci, ki so pred kratkim prišli iz teh krajev, poročajo, da ne zavzema ženska nikjer druge na svetu tako nizkega družbenega položaja kakor tam. Prezira ženskega spola gre med Tajuti tako daleč, da se ženske ne smejo učiti niti govornice, niti temveč morajo uporabljati popolnoma drug, dosti skromnejši jezik. Če žensko zasadijo pri poskusu, da bi se nauči-

Po svetu

Molitve za mir. Na praznik Kristusa Kralja, 27. oktobra, je papež Pij XII. izdal okrožnico, v kateri opisuje svoja prizadevanja za mir pred izbruhom in po izbruhu vojne. Toda papežev posredovalni mirovni glas je žal zadušil žvenket orožja. Zato se sv. oče obrača za pomoč k Bogu. Da bodo njegove prošnje bolj učinkovite, naj se jim v popolnem soglasju pridružijo prošnje vernikov. To se je že zgodilo na povabilo papeževo meseca maja. Sv. oče iznova vabi vernike, naj z njegovimi molitvami vred priredijo javne molitve, in sicer zadnjo nedeljo v novembru, 24. novembra. Molitveni dan bodi spremljan z deli pokore in duhovnega poboljšanja. To zahtevajo sedanje stiske in bodoče nevarnosti, hkrati pa tudi božja pravičnost in božje usmiljenje, katerega moramo zadostiti. Ker pa ni nič primernejšega, kar bi moglo ublažiti božje veličanstvo, kakor presveta Evharistija, bodo duhovniki to nedeljo s sv. očetom darovali sv. mašo za njegov vzvišeni mirovni namen. Namen pa je ta: »Naj bi po neizmerni vrednosti svete Evharistije, ki se bo na ta dan darovala Večnemu Očetu, vsak trenutek in na vseh krajih zemlje, bil izprošen večni mir za vse tiste, ki so umrli zaradi sedanje vojne: naj bi bili deležni božje tolažbe in milosti vsi pregnanci, begunci, oni, ki so razkropljeni in ki so v ujetništvu, in sploh vsi tisti, ki trpe in jokajo zaradi stiske, ki jo povzroča sedanja vojna; naj bi se slednjič potem, ko je vpostavljen pravičen red in ko se bodo duhovi zopet pomirili pod vplivom krščanske ljubezni, resničen mir združil in pobratil vse narode človeške družine in jim vrnil mirno življenje in blagostanje.«

Katoliška mladina Španije razvija prav živahno delavnost. Poleti je bil škofijski kongres katoliške mladine v Madridu. To je bil prvi kongres, odkar je bil Madrid osvobojen iz marksistično-komunističnih rok. Tudi pod komunistično strahovladno mladina povsem mirovala. Na kongresu je bilo priobčeno poročilo o tem, kako je katoliška mladina kljub boljševisškemu nasilstvu obiskovala zapore in

Narod ima siguren občutek za vse ono, kar je zdravilno. Ni le slučajno, da se ravno pri nas popije toliko bele kave. Naše gospodinje jo vedó mojstrsko pripraviti. Naravno, s »Kolinsko« to vedno dobro uspe.

Kolinska
IZREDNO IZDATNA
KVALITETNA COKORJA

koncentracijska taborišča ter jetnikom pomagala v duhovnem in gmotnem oziru. Kongres je bil hkrati navdušena manifestacija za katoliško misijo Španije. Štiri stoletja je bila Španija prvoborniteljica katoliške vere, katero je ponesla v nove dele sveta. V 19. stoletju je pod vplivom framanstva to misijo izgubila. Vstajajoča katoliška Španija pa se je zopet začela zavedati svojega zgodovinskega katoliškega poslanstva. — V začetku septembra je španska katoliška mladinska organizacija priredila veliko romanje k narodnemu Marijine-mu svetišču v Saragossi. Iz vseh delov države, tudi iz najbolj oddaljenih, je prispelo na tisoče in tisoče mladeničev. Prišli so tudi zastopniki katoliške mladinske organizacije iz sosedne Portugalske. Manifestacija je bila navdušena pritrđitev katoliške mladine ideji borbenega in dejavnega katolicizma.

Kitajsko drevo »Tung« in bambus bi uspevala tudi pri nas

Izredno dragoceno je kitajsko drevo »Tung«, iz katerega se dobiva najdragocenejše industrijsko olje, ki se uporablja pri izdelavi najfinejših lakov, lioneejev in električnih izolatorjev.

Amerika je uvozila tega olja letno v višini 15.000.000 dolarjev. Čemu bi toliko denarja dajali tujini, so si mislili Američani. V par letih so zasadili okrog 20.000 ha zemljišča v državnih drevesnicah z drevesom »Tung«. Dre-

la moškega jezika, zapade smrti. Seveda se primeri, da mora moški ženski kaj povedati. Ker pa moškega, ki se je spozabil, takoj izženejo, se morajo posluževati drugih sredstev: z znaki izrazi željo drugemu moškemu in ženska, ki so ji ti znaki prav za prav namenjeni, jih mora ujeti z očesnimi koti in se jim seveda takoj pokoriti. Da bi kakšna ženska poskusila obrniti se do kakšnega moža, je tam nepojmljivo, ker niso za ta primer določili niti posebne kazni.

Največja jajca. Splošno menimo, da polaga med živečimi živalmi največja jajca noj. Toda že ob začetku tega stoletja so ugotovili, da so v japonskih vodah našli jajca nekega morskega volka, ki imajo 22 cm premera, medtem ko je

sta njegov konj in njen mezeg že skoraj trčila z glavami.

V prvem presenečenju je z vso silo napela vajeti in pridržala mezga. Nato je ostro pogledala jezdeca. Njen pogled sta vračali dve divji očesi. Spodnji del jezdečevega obraza je bil zavezan z rdečo ruto. Jezdec se je porogljivo smejal.

Marija je takoj spoznala pomen krinke in je naglo prišla za samokres, ki je visel ob sedlu. Ni vedela, kaj naj stori? Najraje bi brez besede jezdila dalje, a uvidela je, da bi bilo zanjo nevarno, če bi imela skrivnostnega jezdeca za seboj. Tako se je odločila, da bo poskušala razčistiti položaj.

Jezdec je mirno sedel na konju, ki je tolkel s kopitom po trdi skali. Marija še nikdar ni čutila takega nemira ko v teh trenutkih. Slutila je, da pojav skrivnostnega jezdeca ne pomeni dobrega. Dušila je nemir in na videz mirno vprašala:

»Kaj hočete?«

Neznanec je molčal. Marijo je molk še bolj vznemiril. Srce ji je začelo močno utripati. Ker ni hotela pokazati strahu, je zbrala moči in odločno vprašala:

»Zakaj ste si zakrili obraz? Pošten človek ne dela tega. Ste potepuh? Ali kaj hočete?«

Naglo je govorila. Medtem je stiskala ročaj samokresa. Niti za trenutek ne bi pomišljala, če bi se je neznanec hotel dotakniti.

Kratke tedenske novice

Ban dr. Natlačen je dne 4. novembra na svečan način izročil Družbi sv. Mohorja red svete Save I. stopnje.

Na jugoslovansko-italijanski meji pri Raketu bosta zamenjena italijanski poslanik v Atenah in grški poslanik v Rimu s poslaniškim osebjem. Šele sedaj so bile prekinjene diplomatske vezi med obema državama.

Italijansko vojno poročilo pravi, da se dve podmornici nista vrnili in ju je smatrati za izgubljeni. — Angleži pravijo, da so Italijani od začetka vojne do danes izgubili 29 podmornic.

Italijanski zunanji minister grof Ciano je napredoval v čin letalskega polkovnika pilota in je poveljeval letalskemu oddelku, ki je bombardiral 2. novembra Solun.

Mussolinijeva sinova Bruno in Vittorio vodita vsak svoj letalski oddelek pri zračnih napadih na grška mesta.

Prišel je čas, da začne angleška mornarica z veliko ofenzivo proti Italiji, menijo v odločilnih krogih Londona.

V preteklem tednu so Angleži bombardirali italijansko mesto Neapelj.

V Eoinuniji je 18 nemških divizij, pet nadaljnjih pride v kratkem.

Bivši romunski kralj Karel se je moral po sklepu španske vlade preseliti iz Sevilje v Madrid.

Madžarska bo nakovala za 60 milijonov pengov novcev iz železa, da bo prihranila na niklju.

Turčija je vpoklicala pod orožje 20 letnikov vseh tistih, ki doslej sploh še niso služili vojake.

Francoski frank je končno veljavno ločen od zlate podlage in obstoja njegovo pokritje izključno v delu narodne skupnosti.

Obramba angleškega Gibraltarja v Španiji je bila okrepljena s številnimi ogromnimi topovi, ki branijo dohod z morja in s kopnega. V primeru napada se bo gibraltarska posadka lahko dolgo in uspešno držala.

Ruski maršal Timošenko je uvedel v sovjetsko vojsko podčastnike: kaplare, podnarednike, narednike in narednike-vodnike. To vse radi večje discipline.

Iz Amerike zatrjujejo, da bo stavil Hitler v prihodnjih dneh pogoje za končanje sedanje vojne.

Volitev ameriškega predsednika bo v torek, dne 5. novembra. Kdo bo za naslednja štiri leta izvoljen, bo znano v teku srede.

Zedinjene ameriške države so pripravljene, da zasedejo francoske kolonije, čim bi začela francoska vlada v Vichyju sodelovati z Nemčijo ter Italijo.

Kanada razpolaga s tolikšnimi količinami žita, da lahko pokrije za tri leta vse potrebe v Veliki Britaniji.

Kitajske čete, ki so dobile nov podvig z dobavo opreme in orožja preko birmanske ceste, so prešle v napad in so prisilile Japonce, da so začeli nemudoma izpraznjevati južnokitajsko pokrajino Kwangsi, ki meji na Indokino. Že prej so Japonci pobegnili iz mesta Nanking, ki je bil sedež kitajske Japoncem prijazne vlade, kateri je bil na čelu umorjeni Vančevaj.

Jezdec še vedno ni odgovoril. Samo smejal se je. Marijo so prevzemali vse bolj neprijetni občutki. Spomnila se je na Erikovo in Garnettovo pripovedovanje o nevarnostih. Napovedi so se že začele uresničevati.

Tujec je nenadoma prenehal s smehom. Nekaj časa je nepremično strmel v Marijo, potem pa priliznjeno rekel:

»Vi ste dosti lepši, kakor sem si vas predstavljala!«

Marija je vzdrhtela ob teh besedah. Zdaj je bila prepričana, da ima opravka z lopovom. A še vedno je dušila strah in na videz pogumno velela:

»Pojdite s pota in me pustite mimo!«

Jezdec se ni zganil. Čez čas je s spremenjenim, resnično prijaznim glasom dejal:

»Ne bojte se me! Vidim, da ste drugačni, kakor sem mislil. Le jezdite mirno dalje. Jaz sem Nard!«

»Nard?« je zbegano vprašala Marija.

Njene misli so se zapletle. Ali ni že slišala o tem imenu v zvezi z nekimi strahotnimi dogodki? Napenjala je možgane, a se ni mogla spomniti nič gotovega.

Čez čas se je Nard spet oglasil:

»Le jezdite dalje! Za primer, da se bova spet srečala, si zapomnite, kar sem prej rekel: ne bojte se me! Mene se vam ni treba bati. Z Bogom!«

Po teh besedah je naravnal konja na rob steze in je počasi jezdil mimo Marije. Potem se je še enkrat obrnil